

Sygn. akt VIII U 1834/17

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 5 grudnia 2017 r.

Sąd Okręgowy w Gliwicach VIII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący:	SSO Grzegorz Tyrka
Protokolant:	Igor Ekert

po rozpoznaniu w dniu 5 grudnia 2017 r. w Gliwicach

na rozprawie

sprawy W. D.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z.

o prawo do emerytury

na skutek odwołania W. D.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z.

z dnia 25 września 2017 r. **nr** (...)

zmienia zaskarżoną decyzję w ten sposób, że przyznaje W. D. prawo do emerytury, poczynając od dnia 17 sierpnia 2017 roku.

(-) SSO Grzegorz Tyrka

Sygn. akt VIII U 1834/17

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 25 września 2017r. organ rentowy Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z. odmówił ubezpieczonemu W. D. (D.) prawa do emerytury na podstawie art. 184 ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych oraz § 4 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, gdyż ubezpieczony nie udowodnił na dzień 1 stycznia 1999r. wymaganego 25 – letniego okresu składkowego i nieskładkowego, a jedynie 23 lata, 3 miesiące i 16 dni.

Organ rentowy wskazał, że nie uwzględnił do stażu pracy ubezpieczonego okresu od dnia 1 września 1973r. do dnia 1 września 1975r., to jest praktycznej nauki zawodu, gdyż okres ten nie został wystarczająco udokumentowany.

Ubezpieczony w odwołaniu od decyzji domagał się jej zmiany przez przyznanie prawa do emerytury, po uprzednim zaliczeniu do stażu pracy okresu praktycznej nauki zawodu.

W uzasadnieniu swojego stanowiska podniósł, że naukę w szkole podjął w dniu 1 września 1973r., a po ukończeniu drugiego roku nauki, odbył praktykę w miesiącu lipcu 1975r. i na tym zakończył edukację szkolną.

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o jego oddalenie, podtrzymując stanowisko zajęte w zaskarżonej decyzji. Jednocześnie organ rentowy wskazał, że ubezpieczony wprawdzie przedłożył umowę o naukę zawodu, lecz z zaświadczenia wydanego przez Zespół Szkół (...) w B. wynika, że odwołujący był uczniem (...) Szkoły Zawodowej dla Pracujących w okresie od dnia 1 września 1973r. do dnia 1 września 1975r. o specjalności kierowca i nie ukończył tej szkoły. Nadto ze świadectwa pracy z dnia 30 kwietnia 1980r. wystawionego przez Spółdzielnię Kółek Rolniczych w M. wynika, że ubezpieczony zatrudniony był na stanowisku traktorzysty już od dnia 23 sierpnia 1975r. Organ rentowy wskazał również, że nie może zaliczyć spornego okresu na podstawie zaświadczenia z dnia 22 lutego 2017r. wystawionego przez (...) S.A. w S., ponieważ w zaświadczeniu tym Zakłady te wskazują, że odwołujący od dnia 1 września 1973r. do dnia 1 września 1975r. był uczniem (...) Szkoły Zawodowej dla Pracujących przy (...) na podstawie praktycznej nauki zawodu, a zaświadczenie to zostało wystawione na podstawie umowy nauki zawodu, a nie na podstawie dokumentacji osobowej.

Rozpoznając sprawę Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Ubezpieczony W. D. w dniu (...) ukończył 60 lat życia.

Nie jest członkiem otwartego funduszu emerytalnego. Na dzień 1 stycznia 1999r. udowodnił co najmniej 15 lat okresów pracy w warunkach szczególnych. Do okresów takiej pracy organ rentowy zaliczył zatrudnienie ubezpieczonego w Przedsiębiorstwie (...) Sp. z o.o. w Ś. od dnia 29 września 1980r. do dnia 20 listopada 1989r. i od dnia 29 grudnia 1990r. do dnia 31 grudnia 1998r. na stanowisku kierowcy autobusu o liczbie miejsc powyżej 15 – wykaz A dział VIII poz.2 załącznika do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (świadectwa wykonywania pracy w warunkach szczególnych z dnia 27 września 2012r., k.10 i 12 akt ZUS).

Wniosek o przyznanie prawa do emerytury ubezpieczony złożył w dniu 17 lipca 2017r. i został on rozpoznany decyzją zaskarżoną omówioną na wstępie.

Ubezpieczony w dniu 1 sierpnia 1973r. zawarł umowę o naukę zawodu z (...) Zakładami (...) w S.. Zgodnie z treścią tej umowy zakład pracy przyjmował ucznia (ubezpieczonego) na naukę w zawodzie: mechanik – kierowca, zobowiązując się do praktycznego i teoretycznego przygotowania go do wykonania zawodu (§1 umowy). Czas nauki miał trwać 3 lata, począwszy od dnia 1 września 1973r. (§2 umowy). W pierwszym roku nauki uczniowi przysługiwało wynagrodzenie miesięczne w wysokości od 150 do 260 zł, w drugim roku nauki – od 320 do 380 zł i w trzecim roku nauki uczniowi przysługiwało wynagrodzenie godzinowe według I - szej (najniższej) kategorii płac (§6 pkt 1 umowy).

Ubezpieczony od dnia 1 września 1973r. uczęszczał do (...) Szkoły Zawodowej dla Pracujących (...) Zakładów (...) w S. i faktycznie wykonywał pracę w w/w Zakładach w ramach praktycznej nauki zawodu.

Ubezpieczony ukończył pierwszą klasę tej Szkoły, a następnie uczył się w drugiej klasie, lecz nie otrzymał promocji do klasy trzeciej. Po zakończeniu roku szkolnego w czerwcu 1975r., jeszcze w lipcu 1975r. jako uczeń wykonywał pracę w Zakładach, a następnie zakończył edukację szkolną.

Razem z ubezpieczonym uczęszczali do szkoły i wykonywali pracę w ramach praktycznej nauki zawodu H. L. i Z. N..

Z przesłanej przez Dyrektora Szkół (...) i Ogólnokształcących w B. kserokopii arkusza ocen wynika, że ubezpieczony po zakończeniu I półrocza klasy drugiej uzyskał z większości przedmiotów ocenę dostateczną, a tylko z matematyki i elektrotechniki ocenę niedostateczną, natomiast po zakończeniu roku szkolnego 1974/1975 (w czerwcu 1975r.) z siedmiu przedmiotów uzyskał ocenę niedostateczną oraz z czterech przedmiotów ocenę dostateczną, to jest z WF, przysposobienia obronnego, zajęć praktycznych i maszynoznawstwa.

Dyrektor Zespołu Szkół (...) w B.

w zaświadczeniu z dnia 14 lutego 2017r. potwierdził, że ubezpieczony był uczniem (...) Szkoły Zawodowej dla Pracujących (...) Zakładów (...)

w S. od dnia 1 września 1973r. do dnia 1 września 1975r. o specjalności kierowca – mechanik i szkoły tej nie ukończył (k.7 akt ZUS).

(...) S.A. w S. w zaświadczeniu z dnia 22 lutego 2017r. zawarły zapis, że ubezpieczony był zatrudniony w tych Zakładach w w/w okresie jako uczeń (...) dla Pracujących przy (...) na podstawie praktycznej nauki zawodu; ubezpieczony nie ukończył szkoły (k.17 akt ZUS).

Ubezpieczony w dniu 23 sierpnia 1975r. podjął pracę w Spółdzielni Kółek Rolniczych (...) na stanowisku traktorzysty i pracę tę świadczył do dnia 30 kwietnia 1980r.

/dowód z: akt ZUS, umowy o naukę zawodu, arkusza ocen z okresu nauki ubezpieczonego w szkole zawodowej, zeznań świadków H. L. i Z. N., zeznań ubezpieczonego /.

Sąd zważył, co następuje:

Odwołanie ubezpieczonego W. D. zasługuje na uwzględnienie.

Zgodnie z art. 24 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (t.j. Dz.U. z 2017r., poz. 1383) ubezpieczonym urodzonym po dniu 31 grudnia 1948r. przysługuje emerytura po osiągnięciu wieku emerytalnego określonego w ust. 1a i 1b, z zastrzeżeniem art. 46, 47, 50, 50a, 50e i 184.

Zgodnie z 184 ust. 1 ustawy ubezpieczonym urodzonym po dniu 31 grudnia 1948r. przysługuje emerytura po osiągnięciu wieku przewidzianego w art. 32, 33, 39 i 40, jeżeli w dniu wejścia w życie ustawy – tj. 1 stycznia 1999r. – osiągnęli:

- 1) okres zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wymaganym w przepisach dotychczasowych do nabycia prawa do emerytury w wieku niższym niż 60 lat - dla kobiet i 65 lat - dla mężczyzn oraz
- 2) okres składkowy i nieskładkowy, o którym mowa w art. 27.

Zgodnie z art. 184 ust. 2 ustawy emerytura, o której mowa w ust. 1, przysługuje pod warunkiem nieprzystąpienia do otwartego funduszu emerytalnego albo złożenia wniosku o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym, za pośrednictwem Zakładu, na dochody budżetu państwa.

Zgodnie z § 4 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz.U. z 1983 roku, Nr 8, poz. 43 ze zm.) – zwanego dalej rozporządzeniem – pracownik, który wykonywał prace w szczególnych warunkach, wymienione w wykazie A, nabywa prawo do emerytury, jeżeli spełnia łącznie następujące warunki: osiągnął wiek emerytalny wynoszący: 55 lat dla kobiet i 60 lat dla mężczyzn oraz ma wymagany okres zatrudnienia, w tym co najmniej 15 lat pracy w szczególnych warunkach.

Zgodnie z § 3 rozporządzenia za okres zatrudnienia wymagany do uzyskania emerytury, zwany dalej „wymaganym okresem zatrudnienia”, uważa się okres wynoszący 20 lat dla kobiet i 25 lat dla mężczyzn, liczony łącznie z okresami równorzędnymi i zaliczanymi do okresów zatrudnienia.

Zgodnie z § 2 ust. 1 rozporządzenia okresami pracy uzasadniającymi prawo do świadczeń na zasadach określonych w rozporządzeniu są okresy, w których praca w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze jest wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku pracy.

Z cytowanych norm prawnych wynika, iż odwołujący nabędzie prawo do wcześniejszej emerytury w przypadku łącznego spełnienia przesłanek:

- ukończenia wieku 60 lat,
- legitymowania się okresem ubezpieczenia w wymiarze co najmniej 25 lat, przypadającym na dzień 1 stycznia 1999r.,
- legitymowania się 15 letnim okresem pracy wykonywanej w szczególnych warunkach, przypadających na dzień 1 stycznia 1999r.,
- nieprzystąpienia do otwartego funduszu emerytalnego.

Ubezpieczony W. D. wiek emerytalny 60 lat ukończył w dniu 17 sierpnia 2017r., na dzień 1 stycznia 1999r. legitymuje się 15 - letnim okresem pracy w warunkach szczególnych, nie przystąpił do otwartego funduszu emerytalnego.

W rozpoznawanej sprawie kwestia sporna sprowadzała się do ustalenia, czy odwołujący na dzień 1 stycznia 1999r. posiada 25 – letni okres składkowy i nieskładkowy, a konkretnie czy do stażu pracy można zaliczyć okres praktycznej nauki zawodu ubezpieczonego przypadający na lata 1973 - 1975.

Zgodnie z art. 6 ust 2 pkt 3 ustawy emerytalnej za okresy składkowe uważa się również przypadające przed dniem 15 listopada 1991r. następujące okresy, za które została opłacona składka na ubezpieczenie społeczne albo za które nie było obowiązku opłacania składek na ubezpieczenie społeczne: zatrudnienia młodocianych na obszarze Państwa Polskiego na warunkach określonych w przepisach obowiązujących przed dniem 1 stycznia 1975r., czyli przed wejściem w życie Kodeksu pracy.

Obowiązująca przed wejściem w życie Kodeksu pracy ustawa z dnia 2 lipca 1958r. o nauce zawodu, przyuczaniu do określonej pracy i warunkach zatrudniania młodocianych w zakładach pracy oraz o wstępnym stażu pracy (Dz.U. Nr 45, poz. 226 ze zm.) przewidywała możliwość zatrudniania młodocianych tylko w celu:

- 1) nauki zawodu,
- 2) przyuczenia do określonej pracy,
- 3) odbycia wstępnego stażu pracy.

W judykaturze ugruntowane jest stanowisko, że nauka zawodu może być uznana za okres zatrudnienia, jeśli uczeń szkoły zawodowej zawarł z pracodawcą umowę o pracę w celu nauki zawodu lub w celu przyuczenia do wykonywania określonej pracy. Uczeń taki posiadał status pracownika stosownie do art.5 ust.2 pkt 1 ustawy z dnia 23 stycznia 1968r., o powszechnym zaopatrzeniu emerytalnym pracowników i ich rodzin (Dz.U. z 1968r., Nr 3, poz.6 ze zm.) i przysługiwało mu wynagrodzenie, od którego odprowadzany był podatek i składka na ubezpieczenie emerytalne (por. m.in. wyrok Sądu Apelacyjnego w Poznaniu z dnia 28 października 2015r. III AUa 1724/14) .

Ze zgromadzonego materiału dowodowego wynika, że ubezpieczony we wrześniu 1973r. rozpoczął naukę w (...) Szkole Zawodowej dla Pracujących w zawodzie kierowcy - mechanika. Warunkiem podjęcia nauki było wykonywanie pracy i ubezpieczony w tym samym czasie podjął pracę w (...) Zakładach (...) w S. na podstawie zawartej w dniu 1

sierpnia 1973r. z zakładem pracy umowy o naukę zawodu. Przeprowadzone postępowanie dowodowe wykazało, że ubezpieczony uczęszczał do szkoły i rzeczywiście wykonywał pracę na podstawie w/w umowy w pierwszej i drugiej klasie szkoły, a także w lipcu 1975r., a skreślony został z listy uczniów dopiero w dniu 1 września 1975r., gdy wcześniej nie otrzymał promocji do klasy trzeciej i nie wykazywał także zamiaru dalszego kontynuowania nauki w szkole.

Za takim przyjęciem przemawiają zgodne zeznania świadków H. L.

i Z. N., korespondujące z nimi zeznania ubezpieczonego, umowa o naukę zawodu z dnia 1 sierpnia 1973r. oraz arkusz ocen z okresu nauki ubezpieczonego w (...), z którego wynika, że ubezpieczony rzeczywiście kontynuował naukę i jednocześnie odbywał praktyki w zakładzie pracy w pierwszej klasie w/w szkoły, a także w drugiej klasie, gdy na zakończenie roku szkolnego, pomimo braku uzyskania promocji do klasy trzeciej, z kilku jednak przedmiotów otrzymał ocenę dostateczną.

Zatem okres tego zatrudnienia w charakterze pracownika młodocianego (od dnia 1 września 1973r. co najmniej do końca lipca 1975r.) podlega zaliczeniu do stażu pracy ubezpieczonego jako okres składkowy co powoduje, że ubezpieczony na dzień 1 stycznia 1999r. legitymuje się wymaganym 25 - letnim okresem składkowym i nieskładkowym, a tym samym spełnia wszystkie konieczne warunki do przyznania mu prawa do emerytury wcześniejszej.

W tym miejscu wypada dodać, że fakt, iż ubezpieczony praktyczną naukę zawodu odbywał w latach 1973 – 1975, czyli również po wejściu w życie Kodeksu pracy nie ma znaczenia dla sprawy, bowiem zgodnie z art. XVI ustawy z dnia 26 czerwca 1974r.- Przepisy wprowadzające Kodeks Pracy, pozostały w mocy obowiązujące w dniu wejścia w życie Kodeksu pracy umowy o naukę zawodu, przyuczenia do określonej pracy lub o odbyciu wstępnego stażu pracy, a do umów tych stosowało się obowiązujące w tym zakresie przepisy dotychczasowe, a więc powołaną wcześniej ustawę z dnia 2 lipca 1958 roku.

(-)SSO Grzegorz Tyrka